

רציתי שהחיה שלי תיצלה קצת

עם התרגלות הילד-המספר לאובדן האב, קצב תחיים נביא עליו סערות וריגשות. יום אחד לוקחת האם את הילד לחופשה על חוף-הים, והילד-המספר הולך לאיבוד בתוך ההמון. וכאשר הוא נבדק ומבולבל מובילה אותו חייט-החושך לעבר איש, שהילד חושב אותו לשוטר בבגדיים. אלא שמסתבר לו כי אותו איש היה חבר של אבי הילד, לחם איתו במלחמה באותו טנק, וניצל. אט-אט נירקמת ידידות בין אמו של הילד-המספר לבין שלמה, חברו של אביו, שאותה הוא מתאר: "גם שלמה בא אלינו לעיתים קרובות בזמן האחרון. הוא מלמד אותי לרכב על אופניים ומשחק אתי ברכבת החשי מלית שהיתה של אבא כשהיה נער. ואנחנו נוסעים אותו לסיל כימי שבת. הוא איכל איתנו לעיתים כימי שישי, ובשבת בא לאכול אני משתדל שלא יישב במקום של אבא. אני משתדל שאבא תשב שם אז תופס את הכיסא בעצמי. הערב לא הצלחתי ושלמה יושב בכיסא של אבא. פיתאים בכיתי, ולא רציתי לכתוב. אמא לא ידעה מה קרה, וגם שלמה לא ידע. אבל החיה שלי ידעה. שלמה לא היה אשם. הוא מוראי לא ידע שאסור לו לשבת שם. וכשהלך אמרתי לאמא שאני לא מרשה לשלמה לשבת בכיסא הזה. אני לא מרשה!"

"אמא באה לשבת ליד מיטתי וריכזה איתי על שלמה. היא אמרה שאבא תמיד יהיה אבא שלי, זה נכון כנראה, אבל גם אבא כווראי היה שמה אילו ידע ששלמה, חברו מן הצבא שישב איתו בסנק, בא לשחק איתי ומלמד אותי לרכב על אופניים. אם אינני רוצה ששלמה יישב במקום שאבא היה רגיל לשבת, היא תאמר לו, והוא לא יישב שם עוד..."

הסמלים, והבעיה, מזכרים. הם מביאים את הילד-

אנחנו יתקבץ -
יש אכסריון לקנות אג'נסיון
החית החושך? האם יש?
הוא לא רצה ללמד אותי לרכב והיה מאד עצוב אילו חשב שאין מרשה אחר לעשות זאת במקומו. אבא אמר שהוא שמה באד שיש מרשה אשר אוהב אותי, את אמא ואת התנוקות ונוסע איתנו לטיולים. והוא הירשה לי לשחק עם שלמה ברכבת שלו...
אולי אג'נסיון
(חור חלילי חלק ער ארץ ע' אהרן)
מאן (הח' יאצני חוזה)
סריו ח'סר
ה'ר רסביו 242
נאמן אפקה 69019

בכל-ואת לא יותר מאוור ואפילו פחות מאוור...
התנגדותו של הילד-המספר לנוכחותו של שלמה בבית ולגישתו לתפקד כאביו מגיעה לשלב הקריטי, והילד מתחיל להרהר על מחשבה של בריתת מן הבית, תוך שהוא מצפה לעזרתה של חייט-החושך. אלא שהחיה טורחת, ובמהלך הקשר בין הילד לבין אביו היא מספרת לו: "שאבא אוהב את שלמה, והם היו חברים טובים. הוא שמח ששלמה מלמד אותי לרכב על אופניים. גם הוא רצה ללמד אותי לרכב והיה מאד עצוב אילו חשב שאין מרשה אחר לעשות זאת במקומו. אבא אמר שהוא שמה באד שיש מרשה אשר אוהב אותי, את אמא ואת התנוקות ונוסע איתנו לטיולים. והוא הירשה לי לשחק עם שלמה ברכבת שלו..."

סיפרו של אורי אורלב מסיים במילותיו של הילד-המספר: "אני חושב שהחיה שלי תישאר אצלי תמיד, גם כשאחרי כבר מבוגר ורק אם יהיה לי ילד כמניו והוא יפחד מהחושך, אז אולי אשאיל לו את החיה שלי לזמן מה..."

חייט החושך הוא ספר הכתוב עיברית רהוטה ופשוטה. הוא מתמודד עם בעיית בלא התחכמות מיותרת, ואינו מנסה לעטוף אותה בצמר-גפן של אסימטר ושינוא לאור מית. המחבר השכיל ליצור מן החומרים הנתונים לפניו, ובעיות תומך, שעה שהמספרים העוסקים בספרות ל"מכור גרים" נוסלים, ואינם חדלים להיכשל בניסיונותיהם להתמודד עם בעיות ישראליות אמיתיות.

סידרת התסכיתים שעליה מתבסס הספר זיכרה את אורי אורלב ב"פרס רשות השידור". פרס חשוב זה הוא מאות מיכתבי התודה הגישלחים אל המחבר ולרשות השידור, מטעם של ילדים, הורים ומחנכים המתמודדים בבעיה כאובה זו של יתמות-מילחמה מיכתבים שבהם מודים שולחיהם על גישה חדשה ופתוחה זו של התמודדות בנושא זה. התמודדות התומכת בילדים אלה ובסביבתם.

המספר לכדי התנגדות לשלמה. מאבק בדרכו הילדותית והטיבעית לילדים, באדם הבא לחשת את מקומו של אביו. הוא משתף בהגיגיו והיחרוריו את חייט-החושך, ההופכת ליציר-דימיון של פורקן. הילד מגיע עד להתגללות בחייט-החושך עצמה: "פעם אחת הכנסתי אותה עם קופסת-הפה שלה לתנור. אמא עמדה לאפות עוגה, ורציתי שהחיה שלי תיצלה קצת. לא הויק לה, כי היא

הפיזמונאי שהפך ראש חוג לסיפורת עיברית באוסטרליה
כמה עולה להיות "משורר"? * כיצד פועל הצנזור הסובייטי? *
ה"ישראלים" של עמוס אילון בתיאטרון חיפה * מדוע לא הוענק הפרס הסיפורתי הגבוה ביותר בישראל

פרס ע"ש ישראל ובלחה ניומן מטעם אוניברסיטת ניוירוק הוענק בשבוע שעבר לסופר אהרון אפלפלד (עשו) ● אלה שתהו בשנתיים האחרונות לפשר היעלמותו של הפיזמונאי יוסי גמזון, ממגלי הפיזמון העיברי, ניתנה השבוע תשובה לכך בראיון שהעניק פרופ' אילן קראון, מארחי הקונגרס השביעי למדעי היהדות, מאוניברסיטת סידני באוסטרליה: "לומדים אצלנו כ-150 סטודנטים, רובם לא-יהודים. שיבעים מהם לומדים עיברית בשתי השנים הראשונות. ראש החוג לעיברית הוא הד"ר יוסי גמזון". אגב, את התמחותו המדעית לא עשה הד"ר/פיזמונאי גמזון בעיברית, העדיף להקדיש את נושא הדוקטוראט שלו לסיפורת אידיש. עבודתו הגושה לאוניברסיטה אמריקאית ד"ר אחר לסיפורת עיברית בניכר הוא לב חקק (גזענות מארץ-הקודש), שהופיע בשבוע שעבר בתוכנית הטלוויזיה על-יכרותה והסביר למאזינים כי "האפשרויות בעיסוקו בסיפורת עיברית בארצות-הברית נרחבות יותר..." העיתונאי-משורר משה בן-שאול פירט ברשימה ארוכה את דרך התפתחו של המשורר הישראלי הממוצע שאינו ניצב בצמרת הישרה העיברית. בין השאר תיאר בן-שאול את מחירון התשלול מים שמשלם משורר ישראלי לבתי-ההוצאה על-מנת לפרסם את שיריו: "הסכום הי מינימאלי להוצאת קובץ בן 40 עמוד לערך הוא 6000 ל"י, ואילו הסכום המירבי, ל קובץ שירה בן 64 עמודים נע בין 8000 ל"י ל-9000 ל"י ● משוררת צעירה מהתברת בימים אלה מחזה לפי הזמנת אחד התיאטרונים המסובסדים, המחזה עומד לעסוק — מהיבט של אשה משחררת — בפרשת מישפטם של ד"ר טובה רוזן מוקד ובעלה ד"ר גבריאל מוקד, ר להוקיע את הקלריקליות הדתי הדומיננטי בפרשה זו. תוך בחינת התנגדותם של כמה אנשי-רוח ידועים על דוכן העדים ● בהוצאת הקיבוץ-המאוחד עומד לראות אור ספר זכרונותיה של אסתר מרקיש, אלמנתו של הסופר היהודי רויד מרקיש שנרצח ב-12 באוגוסט 1952 יחד עם עוד כמה אנשי-רוח יהודיים על-ידי משטרו של יוסף סטאלין ● בויכרונותיה מתארת אסתר מרקיש כיצד התקשר אליה איש מחלקת-הסכים של הקיבוץ וביקש ממנה לקבל תמורה כספית עבור כותרות הוזהב של שיני בעלה. שנעקרו מפיו על-ידי הקיבוץ. במקום אחר היא מספרת: "ב-1969 נפל בחלקי לראות דברים שאדם סובייטי פשט מנוע מלראותם: תיקוני הצנזור על גבי הגהות סיפרו האחרון של מרקיש שיש בבירית-המועצות. העיפרון האדום סימן כל מקום שהיתה בו המילה, יהודי, החזרת ונשיגת פעמים אינספור. הצנזורה

הציעה לעורך להחליף את המילה האסורה במילים כמו 'אדם', 'אורח', 'עובד-ארח'..." ● האמנית מרים שרון מציגה בימים אלה תערוכה תחת הכותרת תיגלובת. תערוכתה היא פרויקט של שילוב אמנות בתעשייה. עבודות אחרות של האמנית שהוצגו החדוש בגלריה בניוירוק, וכו' בביקורת נלהבת ב"וילאן" וויט הנזירי ● ברפסטור של התיאטרון העירוני בחיפה, כהנהלתו האמנותית של אמנון מסקין, בעונת תשל"ח יועלו בין השאר המחזות הבאים: הקייטנים מאת מקסים גורקי, שני האדונים מווארנה לווינסקי, שיקספיר, הישראלים על-פי סיפרו של עמוס אילון, היידיים מאת יהושע סובול והמאהב על-פי סיפרו של א.ב. יהושע ● ברחוב קרליבך 29 שוכנים מישרי אגודת המו"לים הישראלים. באותה כתובת עצמה שוכנת גם ה"אגודה להענקת פרס סיפורי ע"ש מרדכי ברנשטיין". הפרס, שהוא רבי-הערך בין פרסי הסיפורת בישראל, והועלה על סכום הכסף המוענק בפרס ישראל, מעולם לא הוענק. גם השנה לא חולק פרס זה, שרכבו הועמד על 30.000 ל"י, מאחר שוועדת השופטים "לא הגיעה להחלטה פה אחד כפי הידעה על אי-החלוקת הפרס פורסמה בכל העיתונים. בעזרת ביולטין שנימק את הסיבות לאי-החלוקת, איש מקוראי העיתונים שפרסם סיפורתיים על-שם ברנר, אי ביאליק, אומרים להם משהו — לא תהיה מיהו אותו ברנשטיין שעל-שמו יש פרס נכבד שכזה. מרדכי ברנשטיין שימש משך שנים רבות כראש התאחדות המו"לים, והוא נודע ביפאן על פירסום כמה מחזותיו ביפאנית. התיאטרון העיברי בארץ לא הביא עונג לקרשיו בהעלאת מחזותיו של ראש המו"לים. מאחר שברנשטיין לא זכה להוקרה סיפורתית כלשהי בעירו, דאג להנציח עצמו עם פרישתו מתפקידו בצורה עזת מצח ופנים. והיא הקמת ה"אגודה להענקת פרס סיפורי ע"ש מרדכי ברנשטיין". בחוגים האמנים על הנעשה בסיפורת העיברית מרגנים, שרק לאדם אחד מבין מושבי העט במדינה יש סיכוי כלשהו לזכות אי-פעם בפרס זה. המדובר הוא במשורר-תעשיין אורי ברנשטיין, שהוא אחיינו של בעל הפרס שמועות גוברות והולכות טוענות כי בחוגי לישיבת שרי-החינוך מתגבשת הנהלטה לקצץ את תקציבי המועצה-לתרבות-ולאמנות עד לכדי מחצית מהסכום המוענק לה כיום. מרביתו של הסכום הנחסך עומדת להיות מועברת למיפעלים תורניים דתיים. אם מגמה זו תממש, צפויה מפלת פינאנסית בתיאטרות הנתמכים ובהוצאות-הספרים הציבוריות. ● מבקר האמנות של ידיעות אחרונות, אדם ברוך, פירסם לפני כשבועיים ביקורת על תערוכתו של האמן יגאל תומרקין שנערכה בכותרת, "ניסויים באורגיה סולרית". בין השאר התייחס אדם ברוך לפסל שלום שהוצע בתערוכה בליוויית טכסט ותרשימים. בין השאר כתב אדם ברוך: "תומרקין פיתח טכניקת איור-תרשים משלה, המייצרת דפים העומדים, בדרגות, בזכות עצמם, במנותק מן הפרויקט. התרשימים נמרצים, בעלי כוח-פיתוי סוויים. שופעי פרטים, כיתובים ומיני הוראות ותנחיות... הכיתוב הלטני 'שלום' אחורר ונשנה. יוצר עומס מיותר של חזרה בלתי-מבוקרת, מזכיר שאריות של פופ-אקספרסיוניסטי. התכלית המחאתית נחנקת על-ידי פיתרון קל". בנוסף לכך מעלה אדם ברוך החשדה פוליטית בתומרקין: "אבל אל תירא עבדי יעקב. מהר מאד יתברר שגם בגין צריך אמנות יצוג. מימשל ימני, כמו כל מימשל אחר, ימצא כבר מה לעשות עם הפסלים המוקדשים לשלום..." האמן יגאל תומרקין לא התמהמה במתן תגובה וכתב: "לגורביאן דתי ונאנלפאבית לא עוזר דבר. לא ירחון, לא מוסף שבעי — כפי שאמר ביסטרק: 'שלח בהמה סביב לעולם ותישאר בהמה'. זכור מה עשתה אלווירה מדינן למוצארט". הטכסט של תומרקין הוקף ברישום ראש חבוש כפיפה ופיאות מסולסלות. אילן הטכסט מצורף לוכסן מחובר נייר טואלט ורדרד.

משה בן-שאול
תשלום למ"ר